

БОЙОВИЙ ДОСВІД ГРОМАДЯН НЕЗАЛЕЖНОЇ УКРАЇНИ: ПСИХОЛОГІЧНИЙ АСПЕКТ

Кердивар В.В., НУЦЗУ
НК – Христенко В.Є., к.психол.н., доцент, НУЦЗУ

Війна – це жахлива у своїй реалістичності і трагічності драма, яка залишає незабутні сліди в душі кожного солдата. Про справжні масштаби негативних наслідків війни сьогодні можна мати лише приблизне уявлення. Єдине, що можна стверджувати цілком визначено – жодне з відомих природних лих і техногенних катастроф незрівнянне з війною за ступенем екстремальності та засвоєними психологічними наслідками.

Починаючи з 1992 року, у міжнародних операціях із підтримання миру і безпеки взяло участь більше 42 000 українських військовослужбовців, із яких 53 загинуло. Нині 521 військовослужбовець Збройних Сил України виконує завдання в 10 міжнародних операціях із підтримання миру й безпеки у 8 країнах світу та районі Аб'ей, зокрема: 18 окремих вертолітний загін виконує завдання у складі Місії ООН зі стабілізації у Демократичній Республіці Конго, 56 окремих вертолітний загін виконує завдання у складі Місії ООН у Ліберії, багатонаціональні сили КФОР у Косово та ін.

Діяльність військовослужбовців у бойовій обстановці характеризується впливом на психіку різних стрес-факторів. Тривалість їх впливу, а також психотравмуючий характер можуть спричинити зміни у психічному стані воїна, знизити ефективність його діяльності під час бою та можуть негативно проявитися у мирних умовах.

Навіть в епоху високорозвиненої бойової техніки і досконалої зброї, головна роль на війні, безумовно, належить солдатові. Результати бойових дій у сучасних умовах багато в чому залежать від морально-психологічного стану особового складу, його здатності переносити значні фізичні і психічні навантаження, долати страх у бою і зберігати волю до перемоги.

Найважливішим для бойової готовності військового підрозділу є відношення солдата до свого обов'язку, його бойовий настрій та готовність до дій за призначенням, що суттєво впливають на поведінку під час бою. Кожен воїн повинен свідомо готуватися до бойових дій, формувати у себе психологічну стійкість та вміння воювати в будь-яких умовах бойової обстановки. Досвід ведення бойових дій переконливо свідчить про те, що будь-який супротивник намагається активно впливати на моральні та психологічні якості, психофізичний стан, настрій, бойову активність особового складу. Наслідком психотравмуючих факторів є чисельні психогенні втрати. Тому наразі актуальним є не лише врахування морального фактора особистості, але й оптимізація технології психологічної підготовки військовослужбовців до ведення бойових дій.

ЛІТЕРАТУРА

1. Наконечний В.Д. Досвід організації психологічної роботи під час ведення збройних конфліктів, підготовки та виконання миротворчих завдань: збірник інформаційно-аналітичних матеріалів /В.Д.Наконечний, В.С.Клименко, Н.І.Копаниця. –Київ, 2013. –Режим доступу: <http://http://www.mil.gov.ua> (дата звернення: 13.12.2016).